

Warszawa, 19-03-2026

WRD.5140.1.117.2025.KW

DECYZJA NR 43 /2026

Na podstawie przepisów art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 3 i 4, art. 3 pkt 1 i 2, art. 6 pkt 1, pkt 1 lit. b art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 ze zm.) w trybie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 poz. 572), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu,

ORZEKAM

wpisać do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego historyczny zespół budowlany obejmujący budynek frontowy przy ul. Złotej 65A i wolnostojącą oficynę tylną z oficynami bocznymi przy ul. Złotej 65B w Warszawie, wraz z terenem, dzielnica Wola.

- Niniejszym wpisem obejmuje się historyczny zespół budowlany obejmujący 2 budynki położone na terenie dz. ew. nr 23, 19/16, obręb 6-01-10 w dzielnicy Wola, oznaczony na załączniku graficznym kolorem czerwonym oraz teren (dz. ew. nr 23 oraz część dz. ew. nr 22, 19/16, 19/20 obr. 5-03-11), oznaczony na załączniku graficznym kolorem zielonym.
- Załącznik graficzny do niniejszej decyzji stanowi jej integralną część.

Nie wpisać do rejestru zabytków części dz. ew. nr 19/16 obr. 5-03-11.

UZASADNIENIE

Zawiadomieniem z dnia 12.01.2026 r. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków (MWKZ) wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisu do rejestru zabytków nieruchomości historycznego zespołu budowlanego obejmującego budynek frontowy przy ul. Złotej 65A i wolnostojącą oficynę tylną przy ul. Złotej 65B w Warszawie, wraz z terenem. Strony postępowania zostały poinformowane o oględzinach obiektu, które odbyły się dnia 29.01.2026 r. W trakcie oględzin wykonano dokumentację fotograficzną oraz spisany został protokół. Zawiadomieniem z dnia 3.03.2026 r. zamknięto postępowanie dowodowe w sprawie. Przedmiotowe nieruchomości (kamienica frontowa oraz wolnostojąca oficyna tylna) figuruje w wojewódzkiej ewidencji zabytków (kartę ewidencyjną opr. A. J. Kosecki, 2009), ponadto obiekty zostały ujęte w gminnej ewidencji zabytków utworzonej na podstawie zarządzenia nr 2998/2012 Prezydenta m.st. Warszawy dnia 24.07.2012 r. w sprawie założenia ewidencji zabytków m.st. Warszawy.

Przedmiotowe budynki znajdują się w południowej pierzei ul. Złotej, we wschodniej części kwartału wytyczonego przez ul. Chmielną, Żelazną, Złotą i Al. Jana Pawła II, na terenie dawnych pól uprawnych oraz dawnej jurydyki Bożydar-Kałużyczyn. W 1784 r. zabudowa ul. Złotej składała się z drewnianych domów i ogrodów, natomiast pod koniec XVIII w. przy ulicy stała kamienica, cegielnia i 2 browary. Na pocz. XIX w. nastąpiła szybka urbanizacja tej części miasta. Powstawały domy drewniane o zbliżonych gabarytach, wzniesione wzdłuż wspólnej linii zabudowy, a około 1870 r. ciągi nowych budynków mieszkalnych o charakterystycznym układzie 2-4 piętrowych kamienic z bocznymi

oficynami, 2 podwórzami rozdzielonymi oficyną poprzeczną i zamkniętymi oficyną tylną, który zdominował budownictwo mieszkaniowe Woli (mapa Lindleya z lat 1891-1908).

Pierwotna posesja (d. hip. 6022) została wydzielona z księgi d. hip. 1505A i zakupiona w 1898 r. przez małżeństwo Lipmana i Surę Ryfkę Hauswirt (mapa Lindleya z lat 1891-1908; APW, Księga Hipoteczna 6022). W 1909 r. powstał projekt 2-podwórzowej kamienicy, autorstwa architektów Józefa Czerwińskiego i Wacława Heppena, która zastąpić miała istniejący na działce przy ul. Złotej 65A murowany budynek wraz z drewnianą zabudową gospodarczą. Projekt został zrealizowany w latach 1913-1914 dla nowego właściciela, Nusyna Hajdenwurcla, który zajmował się budową kamienic czynszowych („Wiadomości Budowlane i Miejskie”, 1914, nr 25, tabl. III). Realizacja przy ul. Złotej 65A była jednym z kilku przykładów współpracy Hajdenwurcla z Czerwińskim i Heppenem (P. Kilanowski, *Józef Napoleon Czerwiński (1870–1940) i Wacław Heppen (1866–1939) – sylwetki twórcze, indywidualna działalność oraz współpraca architektoniczno-budowlana w latach 1909–1914*, „Ochrona Zabytków”, 2021). Kamienica przy ul. Złotej 65A przeznaczona została na wynajem mieszkań, głównie dla pracowników pobliskich zakładów przemysłowych i ich rodzin, a także drobnych rzemieślników. W okolicy działały wówczas takie zakłady jak fabryka metalurgiczna „Ortwein i Karasiński”, fabryka mydeł Karola Majewskiego oraz Fabryka tapet i wyrobów papierowych „Foton” (Warszawa, ul. Złota 65B, Studium Konserwatorskie, opr. M. Czyński, 2017). Zakłady te zatrudniały około 500 osób, w tym robotników, inżynierów, urzędników oraz akwizytorów. W 1918 r. nieruchomością zakupili Icek Majer i Łaja małżonkowie Kuczyńscy, w 1935 r. przeszła na własność spadkobierców Icka Majera, m.in. Mojsze Arona i Abrama Kuczyńskich, właścicieli licznych zakładów krawieckich na terenie Warszawy (APW Księga Hipoteczna nr 6022). Do 1939 r. w suterenie oficyny funkcjonował zakład galwanizacji rowerów L. Kałuży dla firmy rowerów Kozielskiego, a po 1945 r. p. Piechocińskiego (APW Księga Adresowa mieszkańców, Złota 65A).

Podczas II wojny światowej zabudowa uległa dużym zniszczeniom. Spaleniu uległy dachy budynku frontowego i oficyn, całkowicie zniszczona została oficyna poprzeczna pomiędzy 1 a 2 dziedzińcem, znaczne były uszkodzenia budynku frontowego oraz bocznych oficyn przy pierwszym dziedzińcu. Oficyna tylna z oficynami bocznymi przetrwała bez większych zniszczeń, co potwierdza inwentaryzacja przeprowadzona przez Biuro Odbudowy Stolicy (BOS): „budynek – stary, murowany, stan-spalony i zburzony, oficyna II podwórza stan dobry, (...) nadaje się do użytku”. (AP w Warszawie, zespół BOS, sygn. 72/25/0/-/7042). W ramach powojennej odbudowy zniszczone oficyny (poprzeczną i boczne) rozebrano, a budynek frontowy odbudowano w pierwotnym kształcie (dokumentacja fotograficzna, Warszawa Złota 65a/65, 1937). Kamienicę przy ul. Złotej 65A rozdzielono wówczas na dwie odrębne nieruchomości, zmieniono adresację, w wyniku której budynek frontowy otrzymał numer 65A, a oficynie nadano numer 65B. W 1948 r. Wydział Inspekcji Budowlanej wydał pozwolenie na wykonanie wewnętrznego remontu lokali w oficynie, uzupełnienie biegów i stolarki klatek schodowych oraz tynków wewnętrznych. (Archiwum PKiN, Miejskie Biuro Projektów m.st. Warszawy, 47/630). Odtworzono również narożnik wschodniego skrzydła (na wysokości około 2 kondygnacji). Budynki po 1963 r. przeszły na własność Skarbu Państwa i zostały zasiedlone przez lokatorów komunalnych. W 2006 r. w budynku frontowym wykonano remont dachu polegający na częściowej wymianie odeskowania i pokrycia z papy, wymieniono również częściowo stolarkę okienną. Obecnie kamienica frontowa jest użytkowana, stanowi własność prywatną, a oficyna należy do Spółdzielni budowlano-mieszkaniowej „Zachód”, pozostaje nieużytkowana.

Zespół budowlany współtworzy budynek frontowy położony przy ul. Złotej 65A i wolnostojąca oficyna przy ul. Złotej 65B, zlokalizowane na 2 nieregularnych działkach, niegdyś połączone ze sobą oficyną poprzeczną, stanowiące część kamienicy 2-podwórzowej. Budynek frontowy przy ul. Złotej 65A wzniesiony został w południowej pierzei ul. Złotej, założony na rzucie zbliżonym do litery „U”.

Kamienica jest murowana z cegły pełnej na zaprawie wapiennej, na niskiej podmurówce, podpiwniczona, z użytkowanym poddaszem, 6-kondygnacyjna, z dachem 2-spadowym krytym papą na deskowaniu. Elewacja frontowa jest 7 osiowa, zwieńczona profilowanym gzymsem koronującym, zaakcentowana w osiach 3-5 półkolistym szczytem. W osiach 2 i 6 na wysokości 3-5 kondygnacji znajdują się zaoblone wykusze zwieńczone gzymsem kordonowym. Okna są w większości współczesne, wykonane z PCW, 3-dzielne z wielodzielnym nadświetleniem oraz 2-poziomowe w wykuszach. Płyty balkonowe są prostokątne, żelbetowe o różnej szerokości z prostą, metalową balustradą, a także półkoliste (nad wykuszami) z balustradą wykonaną z metalowych prętów z centralnie umieszczonym ozdobnym motywem. W 3 osi znajduje się przejazd bramny pozbawiony dekoracji architektonicznej o współczesnej nawierzchni. Po stronie zachodniej znajduje się główne wejście do budynku.

Od strony dziedzińca elewacja jest otynkowana, 9-osiowa z 3-bocznym płytkim ryzalitem klatki schodowej w centralnej osi oraz ryzalitach dawnych oficyn w skrajnych osiach, zwieńczona profilowanym gzymsem koronującym. W narożnikach między ryzalitami a głównym korpusem znajdują się cofnięte względem lica prostokątne balkony o metalowej balustradzie ze zdobieniem (analogiczne jak w części frontowej). Stolarka okienna jest zróżnicowana, w ryzalicy znajdują się okna 9-kwaterowe o nieregularnych podziałach (w 6 kondygnacji zwieńczone zaobloną niszą). W pozostałej części występują okna 2-dzielne z nadświetleniem. Drzwi balkonowe są współczesne wykonane z PCW, 2-skrzydłowe z przeszkleniem i nadświetlem.

Wolnostojąca oficyna przy ul. Złotej 65B w Warszawie znajduje się południowo-wschodniej części wtórnie wydzielonej dz. ew. nr 19/16 z obr. 6-01-10. Składa się z 3 części: oficyny tylnej i części dwóch skrzydeł oficyn bocznych, tworzących obecnie półotwarty, zbliżony kształtem do prostokąta dziedzińca. Oficyna jest murowana z cegły pełnej na zaprawie cementowo-wapiennej, podpiwniczona, 6-kondygnacyjna z dachem pulpitem o niskim kącie nachylenia, krytym papą. Elewacje od strony dziedzińca są otynkowane (obecnie tynk zachowany szczątkowo), ze skromnym detalem architektonicznym w postaci m.in. wysuniętej przed lico ściany strefy cokołowej, flankujących osie z otworami wejściowymi ściętych w szpic lizen o wysokości 2 kondygnacji, profilowanego gzymsu koronującego. Otwory okienne są prostokątne, w suterenie przerywają strefę cokołową. Stolarka okienna jest zróżnicowana, o konstrukcji skrzynkowej i ościeżnicowej, 1-2- i 3-skrzydłowa, 2-rzędowa i z wielokwaterowym nadświetleniem, z zachowanymi okuciami (zawrotnice, zawiasy). W budynku znajdują się także współczesne okna z PCW (otwory zamurwane w partii piwnic i na wysokości 1 kondygnacji). Drzwi balkonowe są drewniane, 2-skrzydłowe z wielodzielnym nadświetlem, drzwi wejściowe do budynku są współczesne, metalowe, 2-skrzydłowe z nadświetlem.

Elewacja północna oficyny tylnej jest 3-osiowa, z poprzedzonym schodami wejściem w środkowej osi oraz prostokątnymi (pierwotnie półokrągłymi) balkonami o prostej metalowej balustradzie w skrajnych osiach powyżej 1 kondygnacji. Elewacje oficyn bocznych od strony dziedzińca są lustrzane, 4-osiowe, z pseudoryzalitem w 2 skrajnych osiach od strony północnej oraz poprzedzonym schodami wejściem na boczne klatki schodowe w 1 osi oficyny wschodniej i 4 osi oficyny zachodniej. Ściany północne oficyn bocznych są pozbawione dekoracji, z widocznymi pozostałościami ścian i stropów usuniętych po 1945 r. w czasie rozbiórki oficyny poprzecznej. Ściany szczytowe oficyny tylnej i części dwóch skrzydeł oficyn bocznych są pozbawione opracowania, z pozostałościami po rozebranym sąsiednim budynku (elewacja zachodnia). Od strony wschodniej do oficyny bocznej przylega zabudowa przy ul. Złotej 63. Od strony południowej, w narożnikach między oficyną tylną i oficynami bocznymi znajdują się doświetlone oknami półotwarte studnie.

Stan zachowania budynków jest zróżnicowany. W budynku frontowym w wielu miejscach widoczne są spękania elewacji, zarysowania i ubytki tynków oraz detalu architektonicznego. Budynek przez lata był na bieżąco modernizowany. Stan zachowania oficyny jest zły. Na elewacjach widoczne są

ubytki tynków i muru ceglanego, spękania ścian oraz uszkodzenia spowodowane czynnikami atmosferycznymi. Stolarka jest uszkodzona, częściowo wypaczona, elementy metalowe skorodowane.

Teren działek (dz. ew. nr 19/16, 23, oraz część działek ew. nr 22, 19/20 obr. 6-01-10), został wtórnie zagospodarowany, nie jest ogrodzony. Po stronie wschodniej połączony jest z sąsiednią działką kamienicy przy ul. Złotej 65, od strony zachodniej z parkingiem. Od przejazdu bramnego w kierunku południowym wydzielony został chodnik wyłożony m.in. trylinką i współczesną kwadratową kostką. Wzdłuż budynku frontowego ciąg pieszy rozwidła się w kierunku wschód-zachód. Po stronie zachodniej bezpośrednio przy południowej ścianie elewacji podwórzowej budynku frontowego wydzielony został zieleniec, ograniczony niską siatką wspartą na metalowych prętach porośnięty trawą z niskimi krzewami i drzewami (jabłoń, klon). Po stronie wschodniej znajduje się mniejszy zieleniec z pojedynczym drzewem. Część terenu przy oficynie wyłożona została szarymi kwadratowymi płytami chodnikowymi.

Po przeanalizowaniu zebranego materiału dowodowego MWKZ stoi na stanowisku, iż historyczny zespół budowlany obejmujący budynek frontowy przy ul. Złotej 65A i wolnostojącą oficynę tylną z oficynami bocznymi przy ul. Złotej 65B w Warszawie, wraz z terenem, dzielnica Wola posiada wartości historyczne i naukowe, uzasadniające objęcie go wpisem do rejestru zabytków nieruchomości, a jego trwałe zachowanie dla przyszłych pokoleń leży w interesie społecznym.

Budynki tworzące zespół budowlany są ściśle związane z dziejami dzielnicy oraz rozbudową miasta na przełomie XIX i XX w. dokumentując przedwojenną zabudowę ulicy Złotej, która została w znacznym stopniu zniszczona w czasie II wojny światowej. Dawna kamienica zastąpiła wcześniejszą drewnianą zabudowę, wpisując się w rozwijający się wówczas ruch budowlany na terenie Woli. Pomimo, że nie zachował się czytelny układ dwupodwórzowy, budynki pozostają świadectwem pierwotnych założeń kompozycyjnych. Kamienica frontowa reprezentuje charakterystyczny dla początku XX w. nurt wczesno-modernistycznej zabudowy mieszkaniowej centralnych dzielnic Warszawy, natomiast wolnostojąca oficyna stanowi jeden z nielicznych zachowanych przykładów przedwojennej zabudowy ulicy Złotej. Dokonana po 1945 r. rozbiórka pozostałości oficyn bocznych pierwszego dziedzińca oraz poprzecznej między 1 a 2 dziedzińcem i fragmentów oficyn bocznych drugiego dziedzińca, a także przebudowa części frontowej w istotny sposób zmieniły pierwotny charakter zabudowy dawnej posesji hip. 6022. Wartość historyczna budynków wynika również ze związków z działalnością architektów Józefa Czerwińskiego i Wacława Heppena, którzy współpracowali z Nusynem Hajdenwurclem przy realizacji tzw. domów dochodowych. Pomimo swego przeznaczenia charakteryzowały się one indywidualną i przemyślaną formą, dostosowaną do funkcji każdego ze skrzydeł (reprezentacyjny budynek frontowy, mniej dekoracyjna oficyna poprzeczna, skromniejsza oficyna tylna wraz z oficynami bocznymi). Budynek frontowy to przykład architektury wczesno-modernistycznej o reprezentacyjnym charakterze, forma oficyny dostosowana została do potrzeb mniej zamożnych mieszkańców. Powojenna odbudowa zmieniała ten charakter – połączone wcześniej budynki nabrały cech zespołu budowlanego, dokumentującego przed- i powojenną historię Warszawy. Ponadto przedmiotowy zespół budowlany, na tle podobnych obiektów na terenie dzielnicy, ma szczególną wartość jako jeden z dokumentów funkcjonowania społeczności żydowskiej na terenie Warszawy.

Wartość naukowa historycznego zespołu budowlanego przy ul. Złotej 65A i 65B w Warszawie, wynika z jego warstwy materialnej i autentyzmu. Oba budynki stanowią źródło wiedzy na temat budownictwa z początku XX w. w tej części miasta. Wartość ta została uwzględniona w powojennych planach przygotowywanych przez BOS, które przewidywały zachowanie oficyny oraz odbudowę budynku frontowego z zachowaniem najważniejszych cech stylistycznych, co w ówczesnej stolicy stanowiło podejście stosunkowo rzadkie w odniesieniu do kamienic z pocz. XX w. Archiwalna

dokumentacja i fotografie z 1937 r. pozwalają na przeanalizowanie zmian dokonanych podczas powojennej odbudowy. Obecna forma architektoniczna budynku frontowego oraz oficyn stanowi udaną próbę odbudowy zniszczonej zabudowy z zachowaniem cech charakterystycznych dla budownictwa z pocz. XX w. oraz zastosowania indywidualnych rozwiązań (doświetlenie lokali w ryzalitach budynku frontowego, wydzielenie niezabudowanej przestrzeni między częścią frontową i oficyną). Przedmiotowy zespół pozwala również na rekonstrukcję przemian przestrzennych dawnej Warszawy w XX w. oraz historii i roli społeczności żydowskiej w tym procesie.

Zgodnie z art. 3 pkt 12 historyczny zespół budowlany to powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi. Pomimo faktu, iż w chwili budowy budynek frontowy oraz oficyna stanowiły całość, a obecna forma stanowi konsekwencję zniszczeń dokonanych w czasie II wojny światowej, w ocenie MWKZ przedmiotowy zespół budynków w pełni odpowiada ww. definicji. Decyzja o odbudowie budynku frontowego oraz zachowaniu oficyny przy ul. Złotej 65A i 65B w Warszawie po zniszczeniach wojennych w formie zgodnej z ich przedwojennym projektem stanowi świadomą decyzję zespołu BOS. Zdecydowano się jednocześnie na zmniejszenie gęstości zabudowy poprzez rezygnację z odbudowy oficyn bocznych i poprzecznej (środkowej) oraz wprowadzenie przestrzeni zielonej, zgodnej z ówczesnymi tendencjami budownictwa mieszkaniowego (wypracowanymi już w latach 30. XX w.) Tym samym w przypadku przedmiotowego zespołu budowlanego nośnikiem wartości jest zarówno przedwojenna koncepcja odzwierciedlająca tendencje budownictwa mieszkaniowego, jak i powojenna decyzja o odbudowie miasta z zachowaniem i odbudową historycznej tkanki w formach nawiązujących do przedwojennego projektu, ale dostosowanych do potrzeb współczesnego miasta. Dzięki temu rozwiązaniu oba budynki pozostając względem siebie w historycznych relacjach, uzyskały nowe powiązania widokowe pozwalające na odczytanie powojennej koncepcji urbanistycznej.

Ponadto, należy podkreślić, iż przedmiotowy zespół to jedyne takie rozwiązanie w tej części miasta. Znajdujące się w sąsiedztwie kamienice frontowa i oficyny przy ul. Złotej 73 i 73A, Siennej 55 i 55A oraz Siennej 57 i 57A, zaprojektowane zostały w latach 30. XX w. jako oddzielne budynki, w pozostałych przypadkach zachowały się wyłącznie kamienice frontowe lub fragmenty oficyn w drugiej linii zabudowy (m.in. przy ul. Złotej 58, 62, 63). Tym samym zaproponowane przez architektów rozwiązanie jest jednostkowe i podnosi wartość zabytkową przedmiotowego zespołu. Lokalizacja oraz charakter sąsiedniej zabudowy (osiedle mieszkaniowe, biurowce) uwydatniły wartość obiektu, którego wyjątkowy charakter w kontekście urbanistycznym stanowi o jego wartości społecznej. Ochrona poprzez wpis historycznego zespołu budowlanego wraz z terenem w obrysie historycznej działki do rejestru zabytków ma na celu zachowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń.

Zgromadzony materiał dowodowy potwierdza wartość zabytkową budynków przy ul. Złotej 65A i 65B w Warszawie. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że „Wartość zabytkowa to wartość będąca świadectwem minionej epoki i właśnie przez wzgląd na konieczność zachowania pamięci o dawnych czasach zasługująca na szczególną ochronę. Wyjątkowość nie ma tu znaczenia liczy się czy posiada wartość historyczną, artystyczną lub naukową mającą znaczenie dla interesu społecznego” (Wyrok NSA z dnia 19 czerwca 2024 r., sygn. II OSK 2410/21). W ocenie MWKZ ujęcie w gminnej i w wojewódzkiej ewidencji zabytków, w przypadku przedmiotowych budynków nie jest wystarczające. Przedmiotowy historyczny zespół budowlany posiada wartości historyczne i naukowe, zachowując autentyczność w odniesieniu do formy, materiału i struktury, i jako taki winien być wpisany do rejestru zabytków nieruchomości, z uwagi na interes społeczny, jakim jest ochrona dziedzictwa kulturowego.

Ponadto stanowi on istotny element krajobrazu kulturowego Woli, który zakorzenił się w świadomości mieszkańców.

Historyczny zespół budowlany jest zabytkiem o charakterze przestrzennym, a co za tym idzie również obszarowym w związku z powyższym ochronie podlegają jedynie zewnętrzne cechy obiektów objętych ochroną (gabaryty, charakter wykończenia, rozwiązania materiałowe), w przeciwieństwie do wpisów indywidualnych obejmujących ponadto ochronę wnętrza (K. Zalasińska, *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Komentarz*). W skład zespołu budowlanego poza obiektami budowlanymi wchodzi również powiązania przestrzenne, których polem jest konkretny obszar, wymagający wyznaczenia granic ochrony konserwatorskiej. Umożliwia ona także ochronę widoków architektonicznych, relacji przestrzennych pomiędzy budynkami historycznego zespołu budowlanego przy ul. Złotej 65A i 65B w Warszawie, dzielnica Śródmieście wraz z terenem. Zgodnie z koncepcją odbudowy na terenie dawnej działki hip. 6022 znajdują się budynek frontowy z krótkimi ryzalitami dawnych oficyn oraz wolnostojąca oficyna tylna z oficynami bocznymi, pozostające względem siebie w ścisłych relacjach widokowych. Wyznaczając obszar niniejszego wpisu MWKZ zdecydował się na przeprowadzenie jego granic analogicznie do przebiegu dawnej działki hipotecznej: od strony północnej wzdłuż granicy dz. ew. nr 23, od strony wschodniej wzdłuż granicy dz. 23, 22, 19/20, 19/16, od strony południowej równoległe do granicy dz. ew. nr 19/16, na przedłużeniu linii granicznej dz. ew. nr 24, od strony zachodniej na przedłużeniu granicy dz. ew. nr 23, poprowadzonej przez dz. ew. nr 19/20 i 19/16. Na terenie ww. zespołu znajdują się ciągi dla pieszych, droga dojazdowa oraz wydzielone zieleńce.

Jednocześnie, po przeanalizowaniu sprawy MWKZ orzekł o niewpisaniu do rejestru zabytków części dz. ew. nr 19/16 obr. 6-01-10. Historyczna posesja hipoteczna od strony zachodniej przebiegała wzdłuż granicy zabudowy. Obecna działka 19/16 stanowi połączenie dwóch historycznych posesji. Z uwagi na fakt, iż historyczny zespół budowlany przy ul. Złotej 65A i 65B stanowi pozostałość pierwotnej zabudowy – kamienicy dwupodwórzowej w układzie zamkniętym, a sąsiednia nieruchomość nigdy nie stanowiła elementy historycznego zagospodarowania, ani powojennej koncepcji odbudowy, MWKZ uznał, iż nie ma przesłanek uzasadniających traktowanie tego fragmentów jako części historycznego zespołu budowlanego.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego, lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Definicja zabytku zawarta w art. 3 pkt 1 ww. ustawy określa, iż zabytek nieruchomy to nieruchomość, jej części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 litera b ww. ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki nieruchome będące działami architektury i budownictwa. Z uwagi na zachowane, wyżej opisane, wartości historyczne i naukowe historyczny zespół budowlany obejmujący budynek frontowy przy ul. Złotej 65A i wolnostojącą oficynę tylną z oficynami bocznymi przy ul. Złotej 65B w Warszawie, wraz z terenem, dzielnica Wola odpowiada ustawowej definicji zabytku, zostaje wpisany niniejszą decyzją do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego i podlega ochronie prawnej.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

POUCZENIE

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom, na podstawie art. 127 Kpa, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu (na adres: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie, 00-373 Warszawa, ul. Nowy Świat 18/20) zgodnie z art. 129 § 2 Kpa w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji. W myśl art. 130 § 2 Kpa wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji.

W myśl art. 127a K.p.a., w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Wówczas z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

UWAGA, NUMER REJESTRU ZABYTKÓW JEST NADAWANY PO STWIERDZENIU OSTATECZNOŚCI NINIEJSZEJ DECYZJI

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
Marcin Dawidowicz

Załączniki:

1. Załącznik graficzny
2. Pouczenie o skutkach wpisu zabytku do rejestru zabytków

Otrzymują:

1. Miasto Stołeczne Warszawa, Pl. Bankowy 3/5 00-950
2. Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy, Pl. Bankowy 3/5 00-950
3. Spółdzielnia Budowlano-Mieszkaniowa „Zachód”, ul. Chmielna 116/118, 00-801 Warszawa
4. Strony postępowania w drodze obwieszczenia
5. 6 x Aa (WRD KW: (nr rej., teczka obiektu, 4 x KW, NID)

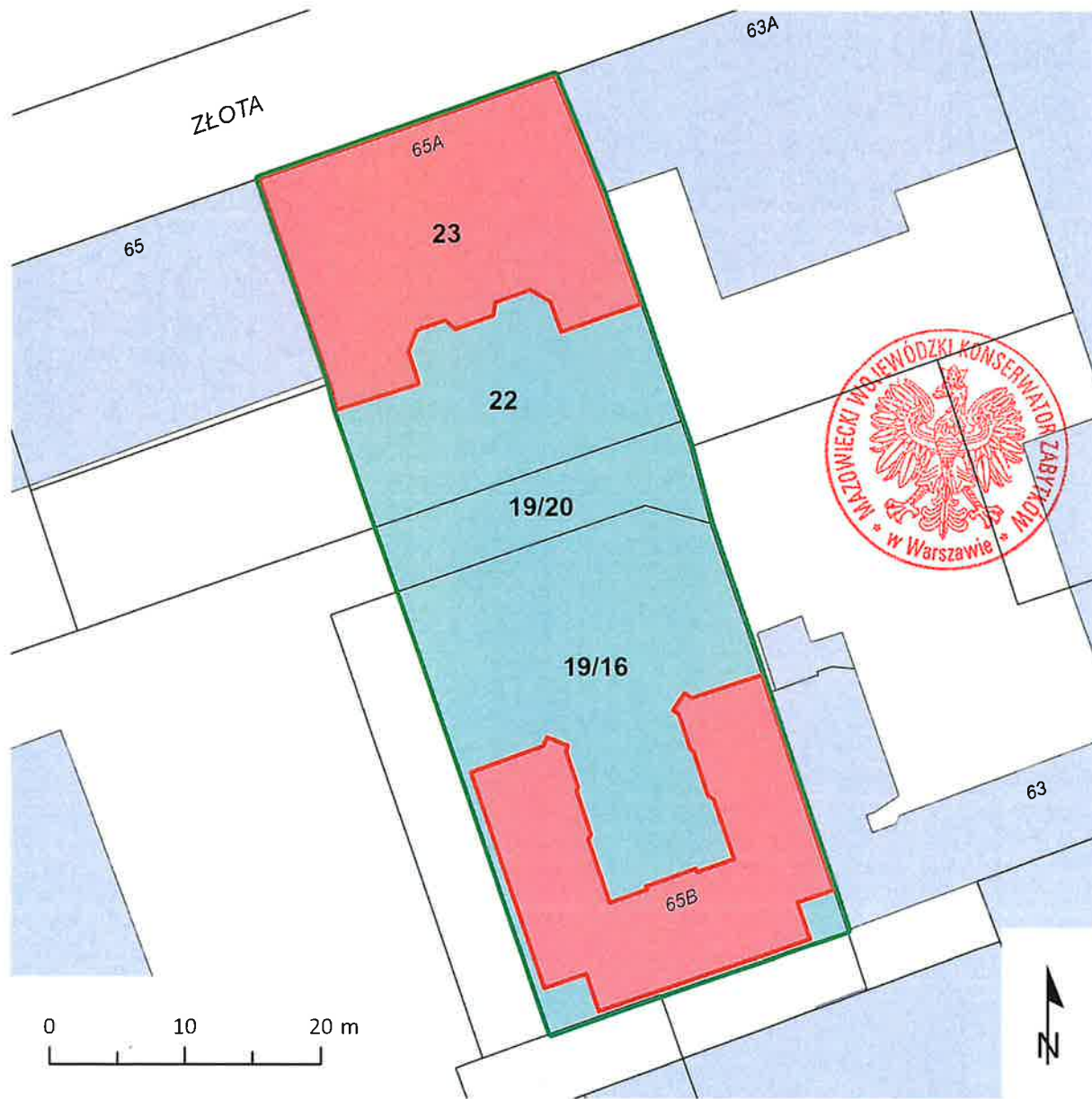
Do wiadomości:

1. Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków, ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
2. Urząd Dzielnicy Wola m. st. Warszawy, al. „Solidarności” 90, 01-003 Warszawa
3. Wydział Architektury i Budownictwa dla dzielnicy Wola, al. „Solidarności” 90, 01-003 Warszawa
4. Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego dla m.st. Warszawy, Bitwy Warszawskiej 1920 r. 11, 02-366 Warszawa

**MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW**

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

Załącznik graficzny do decyzji www.mwzkz.pl MWKZ nr **43** /2026 z dnia **19-03-2026** wpisującą do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego **historyczny zespół budowlany obejmujący budynek frontowy przy ul. Złotej 65A i wolnostojącą oficynę tylną z oficynami bocznymi przy ul. Złotej 65B w Warszawie, wraz z terenem, dzielnica Wola (dz. ew. nr 23 oraz część działek ew. nr 22, 19/16, 19/20 obr. 6-01-10), dzielnica Wola.**

- budynki tworzące zespół budowlany
- teren historycznego zespołu budowlanego wpisany do rejestru zabytków

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
Marcin Dawidowicz

POUCZENIE O SKUTKACH WPISU DO REJESTRU ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH

zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2024 poz. 1292 ze zm.)

Art. 10a. 1. Od dnia wszczęcia postępowania w sprawie wpisu zabytku do rejestru do dnia, w którym decyzja w tej sprawie stanie się ostateczna, przy zabytku, którego dotyczy postępowanie, zabrania się prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, dotyczy także robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę albo zgłoszeniem, a także działań określonych w innej decyzji pozwalającej na ich prowadzenie.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie stosuje się do zabytku służącego obronności i bezpieczeństwu państwa.

Art. 12. 1. Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie.

Art. 27. Na wniosek właściciela lub posiadacza zabytku wojewódzki konserwator zabytków przedstawia, w formie pisemnej, zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku.

Art. 28. 1. Niezależnie od obowiązków wynikających z opieki nad zabytkami, określonych w art. 5, właściciel lub posiadacz zabytku wpisanego do rejestru lub zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków zawiadamia wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia;

2) zagrożeniu dla zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zagrożenia;

3) zmianie miejsca przechowania zabytku ruchomego w terminie miesiąca od dnia nastąpienia tej zmiany;

4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości.

Art. 29. 1. Wojewódzki konserwator zabytków w czasie uzgodnionym z właścicielem lub posiadaczem przedmiotu będącego zabytkiem lub posiadającego cechy zabytku może prowadzić badania tego przedmiotu w miejscu, w którym przedmiot ten się znajduje.

4. W przypadku odmowy udostępnienia przedmiotu, o którym mowa w ust. 1, albo zabytku, o którym mowa w ust. 3, odpowiednio wojewódzki konserwator zabytków albo minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może wydać decyzję nakazującą jego udostępnienie na czas niezbędny do wykonania badań, jednak nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

5. Za szkody wyrządzone w związku z badaniami, o których mowa w ust. 1 i 3, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 36. 1. Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga:

1) prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, w tym prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części będącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni;

2) wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;

3) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;

4) prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;

5) prowadzenie badań archeologicznych;

6) przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;

7) trwale przeniesienie zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje;

8) dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;

9) zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;

10) umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru: urządzeń technicznych, tablic reklamowych lub urządzeń reklamowych w rozumieniu art. 2 pkt 16b i 16c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) oraz napisów, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;

11) podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem albo inną formą zaprojektowanej zieleni;

12) poszukiwanie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.

3. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1 i 1a, mogą określać warunki, które zapobiegą uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.

4. Wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić wydanie pozwolenia na podejmowanie działań, o których mowa w ust. 1 pkt 6, 9 i 11, od przeprowadzenia, na koszt wnioskodawcy, niezbędnych badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych. Egzemplarz dokumentacji badań jest przekazywany nieodpłatnie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

5. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1 i 1a, wydaje się na wniosek osoby fizycznej lub jednostki organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa albo do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

Art. 38 1. Wojewódzki konserwator zabytków lub działający z jego upoważnienia pracownicy wojewódzkiego urzędu ochrony zabytków prowadzą kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

2. W upoważnieniu, o którym mowa w ust. 1, określa się osobę lub osoby upoważnione do przeprowadzenia kontroli, kontrolowaną osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną, miejsce i zakres kontroli oraz podstawę prawną do jej przeprowadzenia.

3. Przy wykonywaniu kontroli wojewódzki konserwator zabytków lub osoby, o których mowa w ust. 1, są uprawnione do:

1) wstępu na teren nieruchomości, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie zniszczenia lub uszkodzenia zabytku;

2) oceny stanu zachowania, warunków przechowywania i zabezpieczenia zabytków wpisanych do rejestru, a także zabytków znajdujących się w muzeach, bibliotekach oraz w zbiorach lub zasobach innych państwowych jednostek organizacyjnych i jednostek samorządu terytorialnego, w terminie uzgodnionym z ich właścicielem lub posiadaczem;

3) sprawdzania zgodności wszelkich działań podejmowanych przy zabytkach wpisanych do rejestru oraz prowadzonych badań archeologicznych z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu i zatwierdzonej dokumentacją;

4) żądania ustnych lub pisemnych informacji w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego dotyczącego zakresu kontroli;

5) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z zakresem kontroli;

6) dokonania wpisu w dzienniku budowy w zakresie określonym przepisami Prawa budowlanego.

4. Czynności kontrolne przeprowadza się w obecności kontrolowanej osoby fizycznej albo kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub upoważnionej przez niego osoby, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

Art. 43 1. Wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję o wstrzymaniu wykonywanych bez jego pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu:

1) prac konserwatorskich, restauratorskich, badań konserwatorskich lub architektonicznych przy zabytku wpisanym do rejestru;

2) robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru lub w jego otoczeniu;

3) badań archeologicznych lub poszukiwań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12;

4) innych działań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 6-8, 10 i 11, przy zabytku wpisanym do rejestru.

Art. 49 1. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa

rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego, przeprowadzenie prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku, jeżeli ich wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem tego zabytku.

3. W przypadku wykonania zastępczego prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym, wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję określającą wysokość wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu wykonania zastępczego tych prac lub robót, ich zakres oraz termin wymagalności tej wierzytelności.

Art. 74. 1. Dotacja na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru może być udzielona przez:

- 1) ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków budżetu państwa, z części, której dysponentem jest ten minister;
- 2) wojewódzkiego konserwatora zabytków ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda.

Art. 76. 1. Dotacja może być udzielona na dofinansowanie:

- 1) nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, ustalonych na podstawie kosztorysu zatwierdzonego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, które zostaną przeprowadzone w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku;
 - 2) nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, które zostały przeprowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji.
2. Wniosek o udzielenie dotacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wnioskodawca może złożyć po przeprowadzeniu wszystkich prac lub robót przy zabytku wpisanym do rejestru, określonych w pozwoleniu wydanym przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 110. 1. Kto będąc właścicielem lub posiadaczem zabytkowego nie zabezpieczył go w należyty sposób przed uszkodzeniem, zniszczeniem, zaginięciem lub kradzieżą, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1, można orzec nawiązkę do wysokości dwudziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami.

zgodnie z ustawą z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. 2023 poz. 70)

Art. 7. 1. Zwalnia się od podatku od nieruchomości:

- 6) grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej;

zgodnie z ustawą z dnia z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2024, poz. 226, ze zm.)

Art. 26hb. 1. Podatnik może odliczyć od podstawy obliczenia podatku, ustalonej zgodnie z art. 26 ust. 1 lub art. 30c ust. 2, wydatki:

- 1) poniesione w roku podatkowym na wpłaty na fundusz remontowy wspólnoty mieszkaniowej lub spółdzielni mieszkaniowej utworzony, zgodnie z odrębnymi przepisami, dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków lub znajdującego się w ewidencji zabytków;
- 2) na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków;
- 3) (uchylony).
2. Odliczenie, o którym mowa w:
 - 1) ust. 1 pkt 1, przysługuje podatnikowi, jeżeli w momencie poniesienia wydatku jest właścicielem lub współwłaścicielem zabytku nieruchomego;
 - 2) ust. 1 pkt 2, przysługuje podatnikowi, jeżeli w momencie poniesienia wydatku podatnik jest właścicielem lub współwłaścicielem zabytku nieruchomego, o którym mowa w tym przepisie, oraz posiada sporządzone na piśmie pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac konserwatorskich, prac restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku oraz po poniesieniu tego wydatku uzyskał zaświadczenie wojewódzkiego konserwatora zabytków potwierdzające wykonanie odpowiednio tych prac lub robót;
 - 3) (uchylony).
3. Za datę poniesienia wydatków z tytułów określonych w:
 - 1) ust. 1 pkt 1 uznaje się dzień zapłaty należności;
 - 2) ust. 1 pkt 2 uznaje się dzień wystawienia faktury;
 - 3) (uchylony).
4. Odliczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, nie mogą przekroczyć 50% wydatków udokumentowanych:
 - 1) dowodem wpłaty na fundusz remontowy wspólnoty mieszkaniowej lub spółdzielni mieszkaniowej lub zaświadczeniem o wysokości wpłat w roku podatkowym wystawionym przez wspólnotę mieszkaniową lub spółdzielnię mieszkaniową;
 - 2) fakturą wystawioną przez podatnika podatku od towarów i usług niekorzystającego ze zwolnienia od tego podatku, powiększonych o kwotę podatku od towarów i usług, o ile podatek ten nie został odliczony na podstawie ustawy o podatku od towarów i usług.
5. (uchylony).
6. Małżonkowie, między którymi istnieje wspólność majątkowa, wydatki, o których mowa w ust. 1, mogą odliczyć w częściach równych lub w dowolnej proporcji przez nich ustalonej, bez względu na to, czy dokument potwierdzający poniesienie wydatku został wystawiony na imię obojwójga małżonków lub jednego z nich.
7. Odliczenia wydatków, o których mowa w:
 - 1) ust. 1 pkt 1 - dokonuje się w zeznaniu składanym za rok podatkowy, w którym poniesiono te wydatki;
 - 2) ust. 1 pkt 2 - dokonuje się w zeznaniu składanym po otrzymaniu zaświadczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.
8. Kwota odliczenia nieznajdująca pokrycia w rocznym dochodzie podatnika podlega odliczeniu w kolejnych latach, nie dłużej jednak niż przez sześć lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym dokonano odliczenia.
9. Odliczeniu nie podlegają wydatki w części, w jakiej:
 - 1) zostały odliczone od przychodu na podstawie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym;
 - 2) zostały uwzględnione przez podatnika w związku z korzystaniem z ulg podatkowych w rozumieniu Ordynacji podatkowej;
 - 3) wykraczają poza zakres prac i robót określonych w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków lub zostały wykonane niezgodnie z pozwoleniem wojewódzkiego konserwatora zabytków;
 - 4) zostały sfinansowane, dofinansowane lub zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.
10. Podatnik, który po roku, w którym dokonał odliczeń, otrzymał zwrot odliczonych wydatków, jest obowiązany doliczyć odpowiednio kwoty poprzednio odliczone do dochodu za rok podatkowy, w którym otrzymał ten zwrot.
11. W przypadku skorzystania z odliczenia wydatków, o których mowa w ust. 1, stanowiących odpisy amortyzacyjne od środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, przepisu art. 23 ust. 1 pkt 45 nie stosuje się.
12. Ilekroć w ust. 1-11 jest mowa o:
 - 1) powierzchni użytkowej - oznacza to powierzchnię, o której mowa w art. 16 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2023 r. poz. 1774 i 1843);
 - 2) pracach konserwatorskich - oznacza to prace konserwatorskie w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
 - 3) pracach restauratorskich - oznacza to prace restauratorskie w rozumieniu art. 3 pkt 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
 - 4) robotach budowlanych - oznacza to roboty budowlane w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
 - 5) zabytku nieruchomym - oznacza to zabytek nieruchomy, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c-e ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.